

BEVEZETŐ

GRASELLY GYULA AKADÉMIAI LEVELEZŐ TAG SZÉKFOGLALÓ ELŐADÁSÁHOZ

PÉCSI MÁRTON
AKADÉMIKUS

A földtudományok széles spektrumú ágazatainak komplexitására való törekvés egyre meghatározóbbá válik elsősorban a természeti erőforrások feltárása és ésszerű felhasználása területén az MTA X., Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya integrált feladatai megoldásában. Ezen irányzat sikerét — amelynek nagyon erős a társadalmi-gazdasági indítéka — nemcsak tárgyi, hanem személyi feltételek is biztosíthatják. GRASELLY GYULÁnak az Osztály új levelező tagjai közé való választása mind kutatói egyéniségéből és munkái alapján elismerést aratott eredményeiből, mind sokoldalúan aktív és hatékony tudományszervezési készségből fakadóan — az Osztály ilyen irányú tevékenységében jelentős lépést jelenthet.

A tudományos érdeklődésnek és az adott lehetőségeknek szerencsés találkozása, kiváló tudósok, nagy egyéniségek bámulatos tárgyszeretete indította el GRASELLY GYULÁT, a természetrajz-kémia szakos tanárjelöltet már III. éves egyetemi hallgató korában azon az úton, amely az ásványkémiai, ásványanalitikai tárgyú első szárnypróbálgatásaitól a tudományos tevékenység legnagyobb elismeréséig vezetett.

1953-ban, az Akadémiai Kiadónál: „Ásvány- és ércelemzési módszerek” címen megjelent első könyve óta 64 tudományos értekezése, 4 könyve, jegyzete, 11, munkatársaival készített ipari jelentése, számos hazai és külföldi disszertáció opponálása, oktatáspolitikai, tudományszervezési tárgyú cikke látott napvilágot különböző hazai, ill. külföldi szakfolyóiratban.

1941 óta a Szegedi Tudományegyetem Ásvány-Kőzettani Tanszékén dolgozik, akkor gyakornokként, ma a Tanszék tanszékvezető egyetemi tanárként. 1952-ben, addigi munkásságáért megkapta a föld- és ásványtani tudományok kandidátusa fokozatot, 1959-ben: „*A komplex anionpotenciálok szerepe és jelentősége a geokémiában*” címmel megvédte akadémiai doktori értekezését. E munkája már a kezdeti tudományos pályaszakasz lezárását és a geokémiai kutatások irányába fordulását jelzi. Tudományos munkájában legfőbb vezérlő elvnek tartja, — mint életrajzában írja — hogy: „... a gyakorlati élet által felvetett problémák tudományos igényű megoldására...” törekedjék és: „... az olyan alapkutatási irányzat kialakítása”-ban működjék közre, „... amely a tudományos megismerést szolgálja, de hosszú távon segíti a népgazdasági célkitűzések realizálását is”.

Ezt a célkitűzést valósították és valósítják meg azok a kutatásai is, amelyeket a vezetése alatt álló tanszék munkatársaival együtt a hazai olajipar kezdeményezésére a szervesanyagtartalmú üledékek komplex geokémiai, ásványtani-kőzettani vizsgálatában folytat.

Ugyancsak e célkitűzést szolgálja az ország mangánérc-előfordulásainak továbbkutatása, elsősorban genetikai kérdéseinek tisztázása szempontjából. Különös jelentőséggel bírnak egyrészt a mangán geokémiájával kapcsolatban eddig elért eredményei, másrészt a nemzetközi kutatásokban való aktív közreműködése alapján általa kialakított nemzetközi tudományos együttműködés is.

Tudománypolitikai és tudományszervezési tevékenysége, fáradhatatlansága és munkabírása, a magas szintű tudományos alkotómunka mellett nemcsak a hazai, de nemzetközi téren is elsőik közé emelték GRASSELY GYULÁT. Felsorolni is nehéz azokat a hazai tudományos, oktatáspolitikai, a tudományos munka jobb, rendezettebbé tétele érdekében alakult bizottságokat, amelyekben azok elnökeként vagy tagjaként végezte tevékenységét, tartotta előadásait, írta cikkeit. Jelenlegi hazai tudományos közérdekű tevékenységéből kiemelendő: elnöke az MTA Geokémiai Ásványtani-Kőzettani Tudományos Bizottságnak, az Oktatásügyi Minisztérium Geológiai Szekciójának, tagja a TMB Földtani-Bányászati Szakbizottságának, a Felsőoktatási Kiadói Tanácsnak, az OM Nagyműszerbizottságának. Szerkesztője az egyetemi *Acta Mineralogica*, *Petrographic*ának, amelyet nemzetközileg is elismert tudományos szakfolyóirat szintjére emelt. Számos akadémiai, OM és egyéb alkalmi bizottság elnöke, tagja, egyben előterjesztés készítője, referálója.

Tudományos munkájának, tudományszervezői tevékenységének nemzetközi elismeréseként 1972-ben, a 24. Nemzetközi Geológiai Kongresszuson az *International Union of Geological Sciences* (IUGS) alelnökévé választották. A mind személyét, mind — rajta keresztül — az ország tudományos életét ért megtisztelés mellett javaslatára megalakult az International Association on the Genesis of Ore Deposits keretében működő: „*Comission on Manganese*” is, amelynek elnökévé választották. Ebben nemcsak a nemzetközi együttműködés fokozását sikerült elérnie, hanem azzal, hogy az UNESCO és IUGS közös programjának, az: „*International Geological Correlation Programme*”-nak intéző bizottsága GRASSELY GYULA akadémikus előterjesztését fogadta el követendő elvnek a mangánérckutatásban, lehetővé vált a tudományos eredményeink gyorsabb elterjesztése, a gyorsabb információszerzés, a hazai kutatásoknak egyre gyümölcsözőbbé tétele és hatékonyabb bekapcsolása is a nemzetközi tudományos élet vérkeringésébe.

Most, amikor GRASSELY akadémikust székfoglaló előadásának megtartására felkérem úgy gondolom, hogy a mangánérckutatások terén elért legújabb geokémiai eredmények megvilágításával ismét olyan kérdéseket tár elénk, amelyek a tudomány és gyakorlat egyre szorosabb kapcsolatának kialakítását, fontos hazai ásványi nyersanyagunk jobb megismerését segítik elő.